

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1246797/13

בבית הדין הרבני האזורי חיפה

לפני כבוד הדיינים:

הרב דניאל אדרי – אב"ד, הרב אלעד עלי, הרב משה זאדה

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד מיכל שוויקה)
נגד
הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שמעון חסון)

הנדון: כתובה באישה שתובעת גירושין בגלל מעשי הבעל

פסק דין

בפני ביה"ד תביעת האשה לתשלום כתובתה.

רקע

הצדדים נישאו כדמו"י בתאריך ה' באב תשע"א (15.8.11) במונטריאול שבקנדה.

תחת החופה התחייב החתן סכום הכתובה בסך 26,000 דולר קנדי.

מנישואין אלו נולדו לצדדים שלשה בנים, [י'] - יליד 2012 [ד'] ו[ר'] - תאומים ילידי 2015.

בתאריך י"ז באייר תש"פ (11.5.20) האישה פתחה תיק גירושין.

בתאריך כ"ז בכסלו תשפ"א (13.12.20) פתחה האישה תיק כתובה ופיצוי גירושין.

הצדדים התגרשו בתאריך ב' בניסן תשפ"ב (3.4.22).

טענות האישה

אלו תמצית טענות האישה כפי העולה מכתב התביעה, הסיכומים ופרוטוקול הדיון מתאריך ז' באדר ב' תשפ"ב (10.3.22):

1. האישה גידלה את הקטינים, בישלה כיבסה, ניקתה ודאגה לכל דבר הקשור לבית.
2. האישה עשתה כל שביכולתה לשמר את חיי המשפחה עד שהגיעו מים עד נפש.
3. האישה ספגה מהאיש יחס משפיל אשר התבטא בין היתר באלימות מילולית פיזית וכלכלית קשה קללות והשפלות.
4. למרות הכול העדיפה להחריש ולשתוק מאהבתה לאיש ולאור התנצלויותיו החוזרות ונשנות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

5. כשנה לפני תביעת הגירושין חזר האיש מנסיעת עבודה בחו"ל כשעל בגדיו נמצאו כתמי מייק אפ, ריח של בושם נשים וכדורי ויאגרה בכיסו. כששאלה האישה את האיש לפשר הדבר ענה לה שחיבוקים ונשיקות זה דבר המקובל במסגרת עבודתו.
 6. נמצאו תמונות שלו עם גב' ל' שלא מתאימות לחרדי או דתי.
 7. האישה מאסה בחייה אלה לצד האיש.
- לאור כל האמור תובעת האישה לחייב את האיש תשלום מלוא עיקר כתובתה ותוספתה בסך 26,000 דולר קנדי.

טענות האיש

אלו תמצית טענות האיש כפי העולה מן הסיכומים ופרוטוקול הדיון מתאריך ז' באדר ב' תשפ"ב (10.3.22):

1. הצדדים נישאו בקנדה על דעת להתגרור שם, שם היה מרכז חייו של הבעל הן מבחינת עבודה והן מבחינת משפחה.
2. האישה הונתה את הבעל באמתלא שהיא זקוקה לטיפול פוריות בארץ ולאחר שהגיעה לארץ נעלה בפניו את השערים לחזור למקום מושבו.
3. האישה הסתירה מהאיש טיפולי פוריות להם היא זקוקה.
4. האישה היא זאת שהגישה את תביעת גירושין.
5. האישה גירשה את הבעל מהבית המשותף עוד בטרם מצא לו קורת גג, ולכן יש להכריז עליה כמורדת המפסידה כתובתה.
6. האישה הוציאה שם רע על בעלה וטענה הן בכתובים והן בע"פ באוזני כל, כי לבעלה יש בעיה בתפקוד המיני ושהינו אלים וכו' דברים שהם שקר וכזב.
7. הבעל היה נאמן באופן קיצוני לאישה, מעולם לא נהג באלימות מכל סוג שהוא כלפי האישה.
8. הבעל התחנן לאישה להישאר לגור יחדיו רק בחדרים נפרדים במטרה שהזמן יעשה את שלו והשלום יחזור לבית, אמנם האישה סירבה.
9. כדורי הויאגרה שנמצאו אצל האיש זה עקב בעיית סכרת שמשפיע על יחסי מין עם אשתו.

לאור כל האמור טוען האיש שיש לדחות את תביעת האישה לתשלום הכתובה.

עד כאן טענות ומענות הצדדים.

הליכים קודמים

בית הדין ניסה להביא את הצדדים לידי הסכמות ופשרות, ואף הסביר לאיש שאישה זכאית לכתובתה אלא אם כן יוכח אחרת, אך ללא הצלחה. (ראה פרוטוקול הדיון מתאריך 10.3.22 שורות 2-8) בתאריך ד' בחשון תשפ"ב (10.10.21) הגישו האיש וב"כ בקשה לצו גילוי מסמכים לויתור סודיות רפואית, מכיוון שיש לאיש חשש די מבוסס שהאישה הונתה אותה והסתירה ממנו מידע חשוב בנוגע ליכולתה להביא ילדים לעולם.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בתגובת האישה וב"כ מתאריך י"ב בחשוון תשפ"ב (18.10.21) נכתב כי האישה הרתה לאחר חצי שנה מהנישואין, בין לבין נעשו בדיקות לצדדים ע"י פרופ' מ', תוך כדי הבדיקות התברר כי זרעו של האיש חלש ולכן טופלו הצדדים והונחו, עד אשר צלחה דרכם והביאו את בנם לעולם.

לאור האמור ביה"ד החליט לדחות את המבוקש.

בדיון שהתקיים בתאריך ז' באדר ב' תשפ"ב (10.3.22) הוברר שגם לאישה הייתה בעיית פוריות (כמופיע בפרוטוקול שורות 31-44):

ש. גילו לך מחלה בשחלות או ברחם ואמרת לבעלך שצריך לעשות אי וי אף והיית צריכה לטפל בזה כדי להיכנס להריון?

ת. נכון.

ש. טענת בתגובה שלך לגילוי מסמכים שפרופ' מ' אמר שלבעל יש בעיה בזרע ולכן עשיתם טיפולים?

ת. פרו' מ' אמר משתי סיבות, גם שלי וגם שלו, כך אמר פרופ' מ'.

ש. בעלך בא לארץ בגלל בעיות פוריות שלך כי פרופ' מ' מתעסק בפוריות אישה?

ת. כן.

ש. את אמרת שיש לבעל בעיות פוריות?

בית הדין: יש להציג.

ש. מציג.

ב"כ האישה: כתבו שלאחר שנה וחצי ילדת את הבן.

ת. בחודש אוגוסט נישאנו ובחודש פברואר לאחר מכן הייתי בהריון.

בית הדין: היכן כתוב שהיא לא נכנסה להריון בגללו? היא אמרה בגלל שיש לו זרע חלש.

בפסק הדין, ביה"ד לא ייתן התייחסות לנושא זה, משום שהאישה התעברה כבר חצי שנה לאחר הנישואין וכן ההריונות היו תקינים, לצדדים ילדים, ומעולם לא נשמעה טענה זאת מהאיש עד לתביעת הכתובה, טוב היה אם האיש וב"כ לא היו מעלים טענת סרק זו, וד"ל.

דיון והכרעה

פעמים רבות אישה פותחת בתביעת גירושין והבעל תובע שלום בית, לאחר הסכמת הצדדים לגירושין תובעת האישה את כתובתה, והשאלה העומדת בפני בית הדין היא, האם במקרה כזה האישה זכאית לכתובתה.

הרמב"ם (פרק כ"ד מהלכות אישות הלכה ב') דן באיילוניות, חייבי לאוין ושניות, וכותב שמפסידות עיקר הכתובה ויש להם תוספת כתובה.

ובהלכה ג' מסביר הרמב"ם את החילוק שיש בין עיקר הכתובה שמפסידות, לתוספת כתובה שיש להן וז"ל:

"ולמה אין להן עיקר ויש להן תוספת, העיקר שהוא תקנת חכמים כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה, הואיל ולא הכיר בה אין לה עיקר, אבל התוספת שהוא חייב עצמו בה, כל זמן שתרצה ותעמוד לפניו הרי עמדה בתנאי שלה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והרי הקנת לו הנאתה, והרי היא עומדת, אבל התורה אסרה אותה עליו ומה היא יכולה לעשות, לפיכך יש לה תוספת, שאין מעשיה הן הגורמין לה להאסר אחר הנישואין אלא אסורה היתה מקודם.”

וכתב הכסף משנה שם וז"ל:

”ומ”ש כל זמן שתרצה ותעמוד לפניו, היינו לומר דדוקא אם הוא מוציאה יש לה תוספת, אבל אם היא רוצה לצאת אין לה תוספת, דאדעתא למיפק לא אקני לה.”

יסוד זה שבמקרה והאישה תובעת גירושין אין לה תוספת כתובה מופיע בראשונים נוספים, וע”ע בתוס’ יבמות (דף סה ע”ב ד”ה כי) וברא”ש (יבמות פרק ו’ אות כ’) שדנו במי שאין לה ילדים וטוענת בעינא חוטרא לידה ומרא לקבורה, שנפסק שחייב להוציא, ובשם רבנו חננאל כתבו שכה”ג אין לה תוספת כתובה, דאדעתא למיפק לא הוסיף לה. וע”ע במאירי יבמות דף סה ע”ב ויבמות דף קיב ע”א.

אמנם ר”ת חולק על דברי ר”ח, הוב”ד שם. ומחלוקתם היא במקרה בו הבעל מוציא שלא מרצונו בכפיה, על ידי תביעת האישה, האם חייב לשלם תוספת כתובה.

ועיין בשו”ע סי’ קנ”ד סעיף ו’ שפסק כרבנו חננאל וז”ל:

”האישה שתובעת גט בטענה שאינה ראוייה לבנות ממנו, אין שומעין לה. ואם טענה שחפצה לילד כדי שיהיה לה בן שתשען עליו, ואומרת שהוא גורם שאינו יורה כחץ, אם שהתה עמו עשר שנים ולא נתעברה, ואינה תובעת כתובתה כדי שנחוש שתובעת גט כדי לגבות כתובתה, וגם אין לתלות תביעות הגט בשום דבר אחר, שומעין לה, אפילו יש לו בנים מאישה אחרת, דשמא נתקלקל אח”כ, וכופין אותו להוציא, ויתן מנה מאתים, אבל לא תוספת.”

אולם, דברי רבינו חננאל שאם תבעה גירושין אין לה כתובה – לא נאמרו בכל מקרה, ועיין פד”ר חלק א’ (מעמ’ 217) והלאה שכתבו שדברי רבנו חננאל לא נאמרו בשני מקרים:

1. מונע דבר יסודי בנישואין

המקרה הראשון - במי שכופין להוציא בגלל שמונע דבר יסודי בנישואין.

הרמב”ם בהלכות אישות (פרק יב הלכה יא) כותב במי שלא יכול לזון את אשתו שכופין אותו להוציא ותהיה כתובתה חוב עליו. והסביר האור שמח שם שבכה”ג חייב גם בתוספת כתובה, ולא שייך לומר שפטור כי מוציאה בעל כורחו, שהרי ידע שנשאה על דעת שיזון אותה וללא מזונות אינה יכולה לחיות. דברי האור שמח הם על פי דברי הריצב”א, הוב”ד בתוס’ יבמות, שכתב כן במי שאינו יכול לבעול, שיוציא ויתן תוספת כתובה אף לדעת ר”ח, עי”ש.

נמצא שבמקום שהדרישה לגט היא עקב דבר יסודי בנישואין, שהנישואין היו מתחילה על דעת כך, כגון חיי אישות או מזונות וכדומה, גם אם הבעל חייב לגרש - ישלם לאישה תוספת.

על דברי הריצב”א חולקים הרא”ש והרשב”א, עיין בבית שמואל (סי’ קנ”ד ס”ק י”ט) בדין טוענת שאין לו גבורת אנשים, שהביא מחלוקת זו, וכתב שלדעת הרא”ש והרשב”א לא חייב בתוספת כתובה. נמצא שלדעת הרא”ש והרשב”א אם מחייבין את הבעל לגרש בגלל דרישת האישה, גם אם הסיבה היא דבר מהותי מענייני הנישואין כגון חיוב עונה - הבעל פטור מתשלום תוספת כתובה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וע"ע בפד"ר שם שחילקו בדעת הרא"ש והרשב"א בין מקום בו הדבר לא תלוי בבעל, כגון חיי אישות כשאין לו גבורת אנשים, שאז הוא פטור מתוספת כתובה, לבין מקום בו הדבר תלוי בבעל, שאז יהיה חייב בתוספת כתובה גם לדעתם.

ונפק"מ במי שאינו זן את אשתו, שיש לחלק בין מי שלא זן - כי אין לו יכולת, שאינו חייב תוספת כתובה, לבין מי שלא זן - כי אינו רוצה להשתכר ולזון, שבמקרה זה חייב אף בתוספת כתובה. והוכיחו את דבריהם מדברי הרא"ש בכלל ח' סי' ז עי"ש. וכעין זה כתבו בפד"ר ח' עמ' 324, עי"ש.

2. לא מקיים התחייבות מפורשת בכתובה

המקרה השני בו יש לחייב בתוספת כתובה אף לדעת ר"ח הוא במקום בו הבעל לא מקיים התחייבות מפורשת שהתחייב בכתובה, כגון שלא ליקח אישה על אשתו.

עיין במהרשד"ם (חלק אבן העזר סי' קצ"ח) ובמהר"א ששון (תורת אמת סי' ס"ד) מה שכתבו בעניין זה.

אישה שיוזמת גירושין

יש עוד לדון מתי אמרינן "אדעתא למיפק לא כתב לה".

בפשטות, כאשר האישה היא זו שיוזמה את הגירושין, אמרינן שכה"ג לא כתב הבעל. ליזום גירושין יכול להיות כאשר האישה עוזבת את הבית או כאשר היא זו שתובעת את הגירושין.

עיין בטור סי' קיח שכתב וז"ל:

"מי שהיא תובעת לבעלה לגרשה ויצאו הגירושין ממנה אין לה מן הדין לגבות זולתו וכו', ואם תבע הוא הגירושין אינו יכול לגרשה אלא לרצונה או לאחר שיפרע לה כל סכום כתובתה עיקר ונדוניא ותוספת."

מדברי הטור עולה שכאשר הגירושין יוצאים ממנה, היינו היא זו שהחלה בתהליך שסופו גירושין, היא מפסידה את כתובתה. יסוד זה מופיע גם בדברי הגהות אשר"י כתובות פרק יג אות ה' וז"ל:

"וכן מצאתי בתשובת רב פלטוי גאון וזה לשונו, והיכא דארגילו קטטה אם היא מרגלת, כמורדת הוי, ואין לה כלום, ואם הוא מרגיל יש לה כל כתובה וכו'."

מדברים אלו עולה שהמדד הקובע הוא מי הגורם לגירושין, וכלשון הטור "ממי יצאו הגירושין", אם הבעל הוא הגורם - הרי הוא חייב בתוספת כתובה, ואם האישה - הרי הוא פטור מתוספת כתובה.

הדברים אף הובאו להלכה.

השו"ע סי' קט"ו סעיף ד' כותב לגבי המקללת את בעלה וז"ל:

"איזו היא דת יהודית, הוא מנהג הצניעות שנהגו בנות ישראל. ואלו הם הדברים שאם עשתה אחת מהם עברה על דת יהודית וכו' או שהיתה מקללת אבי בעלה בפני בעלה, וכו' (וע"ל סי' קנ"ד טז ה"ה המקללת בעלה בפניו), בכל אחד מאלו תצא בלא כתובה, אם יש עדים שהתירה בה תחלה ועברה על התראתו."

ועי"ש בבאר היטב ס"ק יד שכותב בשם מהר"א וז"ל:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"ודוקא על מגן, אבל אם מכה לה או מצערה הרבה - אין אדם נתפס על צערו ואינה מפסדת כתובתה."

על האמור ניתן להוסיף מ"ש בפד"ר חלק י עמ' 91 וז"ל:

"וכאן ראוי להעיר שאין בית הדין מתחשב בזה לומר שמי שפתח את תיק הגירושין והגיש ראשון תביעה זו, הוא המעוניין בגירושין, וחברו בשלום בית, ולזה יש שנרתעים לפתוח ראשונים שמא יאבדו איזה זכויות, אלא העיקר לפני בית הדין אחר שמיעת טענות הצדדים פעמים רבות ובחינות רבות להוציא דין אמת לאמיתו ולגלות את מסתרי הלב לדעת מי באמת מעוניין להתגרש ומי טוען לשלום בית מן השפה ולחוץ. לא אחת קורה שמתוך כבוד עצמי כביכול או כאילו לשם עונש, פותחת האישה תיק גירושין, ובסתר לבה מעוניינת לדחות את הבעל לשלום בית, ואותו הדבר להיפך. ויש ששניהם חפצים או בגירושין או בשלום בית, ורק הכרת האמת לאמיתה עומדת לבירור בפני הדיינים. מעתה אין זה משנה בנידון דידן מי הגיש תחילה את תביעת הגירושין, וברור לנו ששניהם עקרונית מעוניינים בגירושין."

ומן הכלל אל הפרט

לאחר שביארנו שאישה תובעת גירושין מחמת מעשי הבעל, הרי שאינה מפסידה את כתובתה. בנוסף, גם במקרה ויש ספק, הרי הכתובה בחזקתה (ראה משפטיך ליעקב חלק י' סימן ט'). משמעות הדבר, שחובת הבעל להוכיח שהאישה הפסידה את כתובתה.

בדיון שנערך לא שמע ביה"ד מהבעל וב"כ שום טענה הפוטרת אותו מחיוב כתובה, אלא אדרבא, בטענות האישה, ובפרט בטענתה בעיסוקיו עם אישה אחרת המגובות בתמונות, יש עילה נוספת לחייבו בכתובה.

ונרחיב מעט בדיון זה של בעל שחי עם אישה זרה, או אפילו מתכתב בצורה אינטימית עם נשים.

הבית יוסף (אבן העזר קנד, א) הביא מחידושי אגודה ליבמות סימן עז, הובא להלכה גם ברמ"א אבן העזר קנד, א, וזה לשון הבית יוסף:

"פעם אחת בא מעשה לידי, לאה טוענת על ראובן שהיה רועה זונות והוא כופר, ופסקתי שאם תביא עדים שהוא כן יוציא ויתן כתובה, אי בעית אימא קרא, ואי בעית אימא סברא, ואי בעית אימא גמרא. קרא - דכתיב (בראשית לא, ג) "אם תקח נשים על בנותי". גמרא - דאמרין הכא (יבמות סה, א) והוא דאפשר בסיפוקיהו. ובנדון זה "יאבד הון" (משלי כט, ג). סברא - דגרע מכל הנהו דפרק המדיר (עז, א). ודוקא שיש עדים שראו אותו עם המנאפים, אבל אם הביאו לו הנכרים בנים, עבור זה לא כפינן ליה, שראינו כמה נספים בעלילות."

וברמ"א קנד, א כתב דכופין אותו וזה לשונו:

"אם יש עדות בדבר, שראו אותו עם מנאפים או שהודה, יש אומרים שכופין אותו להוציא."

מכל מקום בחידושי האגודה עולה דלא בעינן עדי טומאה ממש כבאישה, אלא כל שנראה עם המנאפים, הרי הוא בכלל רועה זונות.

ונראה דאם מתכתב דברי זימה באינטרנט ומשתתף בעניינים אלו או/ו פרסום תמונות, הרי שההות באתרים אלו הם בכלל "היותו עם המנאפים", ויש לחייבו כתובה. ועיין בערוך השולחן (אבן העזר קנד, טז) דעניין רועה זונות חמור יותר משאר עבירות:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"דאף על גב דעל שאר עבירות כשאין נוגע לה אין כופין אותו לגרש, מכל מקום ברועה זונות נוגע לה לעונתה, דרועה זונות ממאס בהיתר, ומים גנובים לו ימתקו, ובודאי שמאוס עליה: ואפשר שגם יש סכנה בדבר, ולא מיבעי לדעת הרמב"ם דבמאס עלי כופין להוציא, אלא אפילו להחולקים במאס עלי, בכהאי גוונא מודים. והרי בש"ס מבואר דבמורד מתשמיש כופין וכל שכן ברועה זונות דגרוע יותר."

עוד למדנו מדברי הרמ"א שהודאת פיו מהני לעשותו רועה זונות, ולא אמרינן "אין אדם משים עצמו רשע" (כן למד בתשובת מהר"י הלוי סי' לט). ובטעם הדין דלא שייך בכהאי גוונא הדין של "אין אדם משים עצמו רשע", עיין בפד"ר ח"א עמ' 13 (מהגר"א גולדשמידט) שכתב לחלק בין מודה שנשא בעבירה לבין רועה זונות, כי ענין הכפייה לגירושי מרועה זונות, אינו מצד העבירה שברעיה אחרי זונות, כי אין דין כפיה לגט בגלל עבירות שאדם עובר, אלא בגלל הרס חיי המשפחה הבא כתוצאה מהנהגה כזו של הבעל, ועקב קלקול חיי המשפחה מעין זה שהבעל גרמו, זכאית האישה לדרוש גט, וכשהאישה קובלת עליו ותובעת את הגט, בסכסוך זה עומדים שני בעלי דין, הבעל והאישה, והודאת בעל דין היא הוכחה, כמו בכל ריב אחר בין בעלי דברים. אבל זהו רק אם הדיון הוא בריב בין בעלי דין, אבל בדיון בשאלת נישואי עבירה, עניין הכפייה לגט הוא מצד העבירה שבנישואין, ולא מפני תביעת האישה, ומכיוון שאין חיוב הכפייה משום תביעת בעל דין, לא שייך בזה "הודאת בעל דין".

ובתשובת חכם צבי (סי' קל"ג) דן במי שבא על אשת איש ואשתו תובעת ממנו גט וכתובה. והשיב החכם צבי, דלא כפינן אלא במוחזק לכך ועומד במרדו, ומטעם שכתב בעל האגודה, ד"רועה זונות יאבד הון" וסופו לא יהיה בידו לפרנסה. ואף שחידוש הוא שיהיה נידון על שם סופו, מכל מקום אפילו לדברי האגודה אין הדברים אמורין אלא במוחזק לכך. עוד כתב החכם צבי דלדעתו צריך גם התראה אפילו לדעת בעל האגודה, לא מיבעיא לעניין הכתובה דצריך התראה, דלא יהא זה חמור מעוברת על דת דלהפסידה כתובתה צריכה התראה, קל וחומר להוציא הכתובה מיד הבעל כשכופין להוציא. ולא עוד אלא דאף אם רצונה לצאת בלא כתובה, אין כופין אותו לגרש אלא אחר התראה, דלא יהא איסורא קל מממונא. בפרט שבנדון שם שב בתשובה ורוצה לקבל עליו דברי חברות, ואפילו אם היה מומר גמור אם לא כפוהו עד ששב לדת ישראל, ודאי שאף האומרים לכוף למשומד, יודו כיון שלא כפוהו בעודו בהמתו, כיון שחזר בו שוב אין לכופו, שאין לך דבר העומד בפני תשובה.

באשר לדברי החכם צבי בעניין התראה בכתובה, כבר כתבנו לעיל כי יש חזקת חיוב בה הבעל חייב בכתובת אשתו, וכאשר הבעל בא בטענה שרצונו להיפטר מאותו פירעון, חובת ההוכחה עליו, כיון שיש חזקת חיוב. ולכן דווקא באישה העוברת על דת וכד', שבאים אנו להפסיד לה את כתובתה, שיש חזקת חיוב כאמור, יש להתרות בה שמפסידה זכותה. אולם בעל החייב בכתובה, אין צריך להתרות בו לחייבו בכתובה, כיון שיש חזקת חיוב. ומזה הטעם דעת החכם צבי לא נתקבלה להלכה, ויש לפסוק כפשטות פסק האגודה והרמ"א לחייבו בגט ובכתובה.

והנה בדבר אליהו (להגר"א לערמן מטרלא) סי' ע"ג דן במי שנחשד "בחדש שיש בו ממש על בת אל נכר". והביא את דברי הריטב"א ביבמות סה, על הא דנושא אישה על אשתו, שיוציא ויתן כתובה, ואף דקיי"ל כרבא שנושא כמה נשים, והוא דמצי למיקם בסיפוקיהו, מכל מקום כשהמנהג שלא לישא רק אישה אחת, אף רבא מודה דיוציא ויתן כתובה, דאישה על דעת כן נשאת. וכתב הדבר אליהו: "כל שכן היכי דמכניס צרתה בזנות, דאומדן דעת דמוכח טובא דעל דעת כן לא נשאת לו". והביא את תשובת הרשב"א (הובא ברמ"א אהע"ז קנד"ג) איש שרגיל לכעוס ולהוציא אשתו מביתו תמיד, כופין אותו להוציא, כי על ידי זה אינו זנה לפעמים, ופורש ממנה מתשמיש.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וא"כ ברועה זונות שע"ז מבטל עונת אשתו - בודאי כופין אותו להוציא. גם לעניין התראה כתב דאינו צריך התראה, כיון דהוי דת משה ולא בעי התראה, עיין שם.

וכתב עוד, דטעמו של האגודה עפ"י המבואר בחו"מ (עג,י) דהמלוה את חברו לזמן אינו יכול לתובעו תוך הזמן, ואם רואה שמבזבז נכסיו יכול לתובעו, ומחויב להחזיר אף תוך זמנו, ולכן ברועה זונות יכולה האישה לתבוע ממנו שיגרשנה וייתן לה כתובתה אף קודם שיאבד הון, מהאי טעמא שלא יהיה לו אחר כך ממה לפרנסה, ואין לומר שתמתין עד שלא יהיה לו לפרנסה ואז יגרשנה, דאז לא יהיה לו לתת כתובתה, אחרי שכבר יאבד את הונו. בניגוד להבנת החכם צבי הסובר שדין זה הוא קנס, ס"ל לדבר אליהו דמה שכופין לרועה זונות שיגרש, שאנו רואים במצב הנוכחי כאילו כבר הגיע זמן פירעון הכתובה, וכל החיובים הנובעים מזה, ודנים אותו כדין בעל חוב המבזבז כספו שעליו לשלם מיד חובותיו.

ומצאנו לגדולי הדיינים שכפו להוציא במי שחי עם אישה זרה. כך מוצאים אנו בתשובת קול מבשר (לגר"מ ראטה, חלק א' סי' נ'), וזה לשונו:

"העיד עד אחד לפני בית הדין של תל אביב בפניו של הבעל, כי הוא חי עם אשת איש שיש לה שלשה ילדים והיא נמצאת בביתו והוא לא הכחיש כלל, ובפס"ד של בית הדין הגדול מיום ה' שבט תש"ו בהחלטה העירו ע"ז בצדק בזה"ל: ונראה שאין אפשרות להכחיש את העדות אחרי שאישה זאת גרה בביתו לעין כל. ומבואר בדברי רמ"א אהע"ז קנד, א בשם אגודה [...] ופשוט הוא דלאו דוקא רועה זונות ואפילו זונה אחת בכלל זה, עיין בית יוסף סוס"י קנד שהביא בשם האגודה הטעם מקרא ד"אם תקח נשים על בנותי", וגמ' יבמות דלא אפשר למיקם בסיפוקיהו ו"רועה זונות יאבד הון". ואם כן פשיטא בנ"ד האישה הזרה עם שלשה ילדים שלה מכלין ממונו, ובשביל כך מחסר את פרנסת אשתו הכשרה. ואם כופין אותו להוציא וחייב לגרשה וליתן כתובתה, ממילא כל זמן שאינו מגרשה חייב במזונותיה."

ועיין עוד בהיכל יצחק (חלק אבן העזר סי' ט), שו"ת ציץ אליעזר (חלק ו' סי' מב), אורחות המשפטים (פ"ג ד"ה הרי בהצטרף), פד"ר ח"א עמ' 12 (מהגר"א גולדשמידט), פד"ר חלק ח' עמ' 124 (מהגר"י רוזנטל), הגרש"ב ורנר בפד"ר חלק ח' עמ' 254, רק שהתנה בתנאי החכם צבי הנ"ל (ועיין במשפטי שמואל קמא סי' כז). וכן בשו"ת ישכיל עבדי (לגר"ע הדאיה חלק ו' סי' ק), שחייב רועה זונות לתת גט לאשתו, והוסיף טעם:

"ועוד, הרי נפיק מינה חורבא, שעל ידי שתראה שבית הדין לא מצאו לה תקנה, והיא לא תסכים לשוב ולהתענות, אז תצא לתרבות רעה ח"ו, ומי זה יערב אל ליבו להיות גרמא בנזקין ח"ו, ובודאי שאף הנודע ביהודה ודעימיה מודים דרבנן, דבכגון זה לא מעגנים אותה שלא לחייב הבעל לגט ופשוט. ועיין לנודע ביהודה (תניינא סי' ס"ו) שהעלה שבמקום שנכשל בעבירה של הוצאת זרע לבטלה, לא גזר רבינו גרשם, עיי"ש. והוא הדין והוא הטעם בחשש מכשול עבירה, וכל שכן בשיש עבירה בגוף העונה עצמה. ואם היה ענין לכפות האישה, לא גזר רבינו גרשם, ומינה דכוותה בהטלת חיוב על הבעל לגט, עיי" הטלת חיוב מזונות בסכום גבוה וכד', כמו שהעלו הפוסקים ז"ל כידוע."

ובפד"ר חלק ח' עמ' 275 (מהגר"י אלישיב זצ"ל) שחידש דעיקר טעם האגודה דגרע רועה זונות מכל הנזכרים פרק המדיר, ולא כפי שתפס החכם צבי, וזה לשונו:

"על פי זה נראה שטעם זה שעל ידי שרועה זונות יאבד ממונו, אינו הנימוק היחיד ולא העיקרי, ועיקר הטעם נראה שהוא משום דגרע מכל הני דפרק המדיר, שקפידתה של האישה וקנאתה בדרך חברתה נפקת ברא גדולה ביותר,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ומשום כן הוא דכייפין להוציא. אבל מטעם שמכלה ממונו לחוד באמת אין כופין להוציא. אם כן אין סתירה מהאי דינא לדינא דמתיבתא דסימן ע"ז. ותתורץ בזה גם הערת חכם צבי הנ"ל שיהא נידון על שם סופו כבן סורר ומורה, כי אין זה אלא אחד הנימוקים, והוא מצטרף לשאר הני שנתפרטו כנ"ל."

עוד כתב הגרי"ש אלישיב זצ"ל, דאף לפי דברי הח"מ הסובר דמפסדת מתנותיה שקיבלה מבעלה גם במקרה והבעל מחויב לגרשה, וגם כופין אותו על כך, היינו כשבאה מחמת טענה בעינא חוטרא לידא, או כשחלה הבעל ונעשה מוכה שחין או בעל פוליוס וכיוצ"ב דאין בידו להפטר מגורם זה, דכה"ג יכול הבעל לומר אדעתא דהכי לא אקני לך, אבל בגורם כזה שבידי הבעל להסירו, כגון שהבעל רועה זונות שבידו לעזוב דרכו ולהתייצב על דרך טוב, בכה"ג לא הפסידה מתנותיה, ודינו כמגרש מרצונו, ואף חייב לשלם לה תוספת כתובה.

אף על גב שבמקרה דידן קשה לכנות את הבעל בשם "רועה זונות" מ"מ כבר כתבנו שחזקת החיוב על הבעל עד שיוכיח אחרת.

מסקנות

לאור כל האמור לעיל קובע בית הדין כדלקמן:

- א. בית הדין מחייב את האיש לשלם לאישה את מלא סכום כתובתה סך של 26,000 דולר קנדי, נכון להיום סכום זה הינו 67,340 ש"ח.
- ב. על האיש להעביר לאישה סך הנ"ל בתוך 90 יום.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ד באייר התשפ"ב (15/05/2022).

הרב משה זאדה

הרב אלעד עלי

הרב דניאל אדרי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה